

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.I.975/2023/7.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Gimesi Ágnes, a tanács elnöke
Dr. Kardos Andrea, előadó bíró
Dr. Domonyai Alexa, bíró
Dr. Schmidt Péter, bíró
Dr. Tuba István Krisztián, bíró

Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2024. március 12.
Az ügy tárgya: rágalmazás vétsége
Terhelt: Terhelt1

Elsőfok: Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság, 6.B.628/2018/36., ítélet, tárgyalás, 2019. december 5.
Másodfok: Fővárosi Törvényszék, 22.Bf.8294/2020/6., végzés, nyilvános ülés, 2021. augusztus 25.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt védője

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a rágalmazás vétsége miatt Terhelt1 ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 6.B.628/2018/36. számú ítéletét és a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 22.Bf.8294/2020/6. számú végzését hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye. Ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I.** A Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság a 2019. december 5. napján kihirdetett 6.B.628/2018/36. számú ítéletében Terheltl terheltet bűnösnek mondta ki rágalmazás vétségében [a Büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 226. § (1) bekezdés] és ezért őt megrovásban részesítette. A terhelttel szemben a rágalmazás vétsége [Btk. 226. § (1) bekezdés] miatt indult büntetőeljárást megszüntette. Kötelezte a terheltet az eljárási illeték megfizetésére.

[2] Az ellentétes irányú fellebbezések alapján másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 2021. augusztus 25. napján meghozott 22.Bf.8294/2020/6. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[3] **II.** 1. A bíróság jogerős, ügydöntő határozatával szemben a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 649. § (2) bekezdés b) pontja alapján.

[4] Indokai szerint a másodfokon eljáró törvényszék joghatályos magánindítvány hiányában hozta meg határozatát, ugyanis téves következtetést vont le a magánindítvány határidőben történt előterjesztésére vonatkozóan, és emiatt tévesen döntött az eljárás lefolytathatósága tárgyában.

[5] Kifejtette, hogy a magánindítvány határidőben történő előterjesztését a magánvádlónak kell kétséget kizáróan bizonyítania, azonban ennek igazolása sem az első-, sem a másodfokú eljárásban nem történt meg és így kétséget kizáróan nem állapítható meg, hogy sértettl pontosan mikor szerzett tudomást a személyét érintő kijelentésről.

[6] Álláspontja szerint a magánindítvány elkészett, ugyanis a sérelmezett levelet a magánvádló édesanyja 2017. augusztus 22. napján kinyomtatta és sértettl 2019. február 13. napján a tárgyaláson tett nyilatkozata szerint azonnal felhívta őt, és tájékoztatta a levél tartalmáról. Rámutatott arra is, hogy sértettl csak azt követően tette későbbi időpontra a levélről való tudomásszerzését, miután kiderült, hogy magánvádlól esetében az „elévülés” bekövetkezett. Érvelése szerint a közöttük fennálló szoros kapcsolatra tekintettel életszerűtlen a magánvádlók azon előadása, miszerint magánvádlól nem tájékoztatta fiát a levél tartalmáról.

[7] Indítványában ismertetette a magánvádlónak a levél tartalmáról való tudomásszerzés tárgyában tett vallomásait, melyek kapcsán azt kifogásolta, hogy az ezek között fennálló ellentétek feloldása nem történt meg, a bíróság a szembesítést is mellőzte. Kiemelte, hogy sértettl több nyilatkozata is arra utal, hogy már a megírása előtt is ismerte a levélben szereplő állításokat, azonban az azokat alátámasztó dokumentum csak később került a birtokába. Emellett a kihallgatott tanú vallomása, a feljelentés – mely szerint a tudomásszerzés időpontja 2017. augusztus 23. napja– és az egy nappal korábban kinyomtatott levél is azt támasztja alá, hogy mindkét feljelentő vonatkozásában eltelt a magánindítvány előterjesztésére nyitva álló határidő.

[8] Hivatkozott arra is, hogy az eljáró bíró felhívása ellenére az átküldött levél csatolása elmaradt, mely önmagában is megkérdőjelezi a magánvádló állítását.

[9] Sérelmezte, hogy mindezen körülmények, sem az első-, sem a másodfokú eljárásban nem kerültek értékelésre, és az azokra vonatkozó indokolás a Be. 561. § (3) bekezdés d) pontjában foglaltak ellenére nem lelhető fel az ügydöntő határozatokban.

[10] Mindezek alapján azt indítványozta, hogy a Kúria a Fővárosi Törvényszék másodfokú végzését a Be. 663. § (2) bekezdése alapján helyezze hatályon kívül, és a terhelttel szembeni büntetőeljárást szüntesse meg.

[11] 2. A védő felülvizsgálati indítványára a magánvádló jogi képviselője észrevételt terjesztett elő.

[12] Kifejtette azon álláspontját, mely szerint az első- és másodfokú bíróság a tényállás megfelelő és körültekintő felderítése mellett, a bizonyítékokat okszerűen mérlegelve, a jogszabályoknak megfelelő döntést hozott.

[13] A tudomásszerzéssel kapcsolatos nyilatkozatok összegzése után arra mutatott rá, hogy – bár a levél csatolása nem történt meg – az elsőfokú bíróság az egybehangzó tanúvallomások alapján állapította meg azt, hogy sértett1 magánvádló a terhelt által 2017. augusztus 20. után írt levelet 2017. augusztus 22. napját követő 2-3 napon belül ismerhette meg. Ezt az eljárás során a terhelt sem vitatta, a védő pedig semmilyen bizonyítékkal nem támasztotta alá, hogy a magánvádló ezt megelőző időpontban szerzett tudomást a levél tartalmáról. Erre tekintettel megállapítható, hogy a magánindítvány előterjesztése a törvényes határidőben történt meg, erre tekintettel a védőnek a bizonyítékok eltérő mérlegelésére és a tényállással ellentétes állításaira alapított érvelése nem foghat helyt.

[14] Felhívta a figyelmet arra is, hogy a védő által hivatkozott Be. 663. § (1) bekezdése alapján a megtámadott határozat hatályon kívül helyezése esetén nem a korábbi döntés megváltoztatásának, hanem új eljárásnak van helye; továbbá az indítvány a terhelt felmentésére vonatkozóan indokolást nem tartalmaz.

[15] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a jogerős határozatot hatályában tartsa fenn.

[16] 3. A terhelt védője észrevételében a felülvizsgálati indítványát – azt részben megismételve – fenntartotta.

[17] Kiemelte, hogy az elsőfokú ítélet szerint sem igazolt kétséget kizáróan, hogy a sértett pontosan mikor szerzett tudomást a sérelmezett állításról. E vonatkozásban a magánvádló nem tett eleget a bizonyítási kötelezettségének, ugyanis a bíróság felhívása ellenére sem csatolta a sérelmezett kijelentéseket tartalmazó elektronikus levelet és a kérdéses időszakra vonatkozó híváslistáját sem, melyek alapján megállapítható lett volna, hogy édesanyja pontosan melyik napon tájékoztatta őt a levélről, valamint annak tartalmáról.

[18] Mivel álláspontja szerint a magánindítvány előterjesztésére a Be. 378. § (3) bekezdésében foglalt határidőn túl került sor, a Be. 663. § (2) bekezdés I. fordulata alapján elsődlegesen a másodfokú bíróság határozatának hatályon kívül helyezését és a büntetőeljárás megszüntetését, másodlagosan a Be. 662. § (2) bekezdés a) pontja értelmében a másodfokú végzés megváltoztatását és a törvénynek megfelelő, eljárást megszüntető határozat meghozatalát indítványozta.

[19] **III. A felülvizsgálati indítvány alaptalan.**

[20] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen, és kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe.

[21] A Be. 649. § (2) bekezdés b) pontjának I. fordulata szerint eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a magánindítvány hiányában hozta meg.

[22] A Btk. 231. § (2) bekezdése alapján rágalmozás vétsége [Btk. 226. §] csak magánindítványra büntethető, melynek előterjesztésére a Btk. 31. § (2) bekezdése szerint a sértett jogosult.

[23] A Btk. 30. § a) pontja szerint a magánindítvány hiánya a büntetőjogi felelősségre vonást akadályozza.

[24] A Be. 378. § (1) bekezdése alapján magánindítványra üldözendő bűncselekmény esetén csak a jogosult indítványára indítható meg vagy folytatható a büntetőeljárás. Magánindítványnak kell tekinteni a magánindítvány előterjesztésére jogosult feljelentését és

bármely olyan nyilatkozatát, amely szerint az elkövető büntetőjogi felelősségre vonását kívánja [Be. 378. § (2) bekezdés]. A (3) bekezdés szerint a magánindítványt attól a naptól számított egy hónapon belül kell előterjeszteni, amelyen a magánindítványra jogosult a bűncselekményről tudomást szerzett.

[25] A felülvizsgálati indítványban a védő azt állította, hogy sértett1 magánvádló részéről azért nem áll rendelkezésre joghatályos magánindítvány, mert a jogerős ítéleti tényállás – a bizonyítékok helytelen értékelése miatt – tévesen állapította meg a terhelt által írt levélről való tudomásszerzés időpontját.

[26] A felülvizsgálati eljárás egyik alapvető szabálya azonban, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. Ezzel összhangban a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés].

[27] A tényállás irányadó jellege azt jelenti, hogy a felülvizsgálati eljárásban nem csupán a jogerős ítéletben írt tényállás támadhatatlan, de az a mérlegelő tevékenység is, amely e tényállás megállapítására vezetett. Ebből következően a felülvizsgálat során a tényállás megalapozottságának vizsgálatára, a felmerült bizonyítékok mérlegelésének védő által igényelt felülbírálatára, és azok eltérő értékelésére nem kerülhet sor, ahogyan az eljárási törvény a tényállás megváltoztatására sem biztosít lehetőséget.

[28] Az elsőfokú ítélet ténymegállapításai szerint egyéb érdekelt1 2017. augusztus 22. napján mutatta meg a levelet magánvádló1nek és ekkor azt ki is nyomtatták. magánvádló1 ezt követő 2-3 napon belül – pontosabban meg nem állapítható időpontban – megmutatta a levelet fiának, sértett1 sértettnek (elsőfokú ítélet 2. oldal 1. bekezdés).

[29] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást megalapozottnak tartotta {másodfokú ítélet [12] bekezdés}.

[30] Mivel az irányadó tényállás alapján sértett1 a terhelt által írt levél tartalmáról 2017. augusztus 24. vagy 25. napján szerzett tudomást, a védőnek az ettől eltérő hivatkozásai ellentétesek a Be. 650. § (2) bekezdésében és a 659. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekkel, így a tényállás törvényben tilalmazott támadásaként értékelendő.

[31] Az ítélkezési gyakorlat szerint a magánindítványra vonatkozó megállapításokat indokolt a tényállás [Be. 561. § (3) bekezdés c) pont] körében rögzíteni. Ez a magánindítványra vonatkozó tényállításokra – így a magánindítvány előterjesztésének tényére és időpontjára – vonatkozik. Ehhez képest a magánindítvány joghatályos volta jogkérdés; a magánindítvány előterjesztésére vonatkozó ténymegállapítások alapján levont jogi következtetés, melyre nem vonatkozik a tényálláshoz kötöttség, illetve a tényállás támadhatatlansága a felülvizsgálat során.

[32] Emellett a magánindítvány joghatályosságára vonatkozó ténymegállapítás az ítéleti tényállásnak – legalábbis a szűkebb értelemben vett történeti tényállásnak – egyébként sem a szükségszerű eleme. Ezt támasztja alá az is, hogy a magánindítvány joghatályosságát nem érinti az, hogy annak rögzítése ítéletszerkesztési hibából fakadóan elmaradt; így az eljárás magánindítvány hiányában történő megszüntetésének nyilvánvalóan nincs helye – a joghatályos magánindítvány megléte mellett – pusztán azon okból, hogy annak ítéleti tényállásban történő rögzítése elmaradt. Másrészt a magánindítvány léte nem a bűncselekmény elkövetésével kapcsolatos, a bűncselekmény elemeit és minősítését megalapozó történeti tény, hanem a magánindítvány büntethetőségi akadály jellegének megfelelően az annak előterjesztésére jogosult akaratától függően bekövetkező eljárási tény.

Éppen ezért teszi a törvény kifejezetten lehetővé a magánindítvány hiányának felülvizsgálat keretében történő támadhatóságát {BH 2021.65. [20]-[21] bekezdés}.

[33] Mindezekből az következik, hogy amennyiben a bíróság az irányadó tényállásban rögzíti a magánindítvány előterjesztésének tényét és időpontját, úgy az a felülvizsgálati eljárásban nem támadható.

[34] Jelen ügyben a kerületi bíróság az indokolásban a vádra történő utalás [Be. 561. § (3) bekezdés a) pont] körében – az iratok tartalmának megfelelően – tüntette fel a sértett1 magánvádló által tett feljelentés és magánindítvány előterjesztésének időpontjaként 2017. szeptember 22. napját (elsőfokú ítélet 1. oldal, indokolás 1. bekezdés).

[35] Mivel az irányadó tényállás az ítélet egészében és tartalmilag vizsgálendő, ahhoz tartozónak kell tekinteni a jogerős határozat indokolása bármely részében szereplő minden ténymegállapítást, amely az elbírált bűncselekmény büntetőjogi megítélésénél jelentős (BH 2015.216.I., BH 2013.237., BH 2013.53., BH 2006.392.). A felülvizsgálat során az irányadó tényállás részének kell tekinteni tehát a bíróságnak – az ítéletszerkesztési hiba folytán – az ítélete indokolásának más, tényálláson kívüli részeiben feltüntetett ténymegállapításait is (BH 2016.163.III.).

[36] Ennek alapján a magánindítvány előterjesztésének időpontjára vonatkozó ténymegállapítás is a tényállás része, viszont a magánindítvány joghatályosságát illető elsőbírói megállapítás – a fent kifejtetteknek megfelelően – nem a felülvizsgálat során támadhatatlan tényállásba, hanem jogi következtetésként a jogi indokolás körébe tartozik.

[37] Tekintettel arra, hogy sértett1 magánvádló a bűncselekményről 2017. augusztus 24. vagy 25. napján szerzett tudomást, az általa 2017. szeptember 22. napján, azaz egy hónapon belül előterjesztett magánindítvány a Be. 378. § (3) bekezdésében meghatározott határidőn belül előterjesztett, tehát joghatályos.

[38] Mindezek alapján a védő Be. 649. § (2) bekezdés b) pontjának I. fordulatára alapított felülvizsgálati indítványa alaptalan.

[39] A Kúria hivatalból elvégzett vizsgálata [Be. 659. § (6) bekezdés] során felülvizsgálatot megalapozó más eljárási szabálysértést [Be. 649. § (2) bekezdés] sem észlelt.

[40] **IV.** Ezért a Kúria a megtámadott határozatot – a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[41] A Kúria – a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 10. § (2) bekezdése és a Kúria ügyelosztási rendjének IV.6. pontjában írt rendelkezés alapján – öttagú tanácsban járt el.

[42] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[43] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdésének első fordulata pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Dr. Gimesi Ágnes s.k. a tanács elnöke, Dr. Kardos Andrea s.k. előadó bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Schmidt Péter s.k. bíró, Dr. Tuba István Krisztián s.k. bíró